

LX Zjazd PTJ, Kraków
13-14.09.2002

„pierwszy rozbiór polszczyzny”

Rada Języka Polskiego

Normalizacja

Geneza Rady Języka Polskiego

Christopher Moseley

Geneza Rady Języka Polskiego

Język polski wśród innych
języków świata

Działalność Rady Języka
Polskiego

Polski Komitet Normalizacyjny

Rada Języka Polskiego i
normalizacja

Druk sejmowy 2048-A

Normy w języku oryginału w
Europie

Rada Języka Polskiego i
normalizacja

Prof. Pisarek do Prezydenta

JANUSZ S. BIEŃ

O „*pierwszym rozbiorze polszczyzny*”,
Radzie Języka Polskiego i normalizacji

Uniwersytet Warszawski

Instytut Informatyki

dr hab. JANUSZ S. BIEŃ, prof. UW

(od 1 lipca 1998)

Zakład Zastosowań Informatycznych

Instytut Orientalistyczny

pierwszy rozbiór polszczyzny
29 grudnia 2000 r.

Honorowy Przewodniczący
Rady Języka Polskiego
prof. dr. hab. Walery Pisarek
do
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

list z 26 listopada 2000 r.

Prof. Pisarka

gorąco poparli
pozostali członkowie Rady
[Języka Polskiego]

Komunikaty RJP nr 1(8) s. 1

Poradnik Językowy nr 8 (587), październik 2001, s. 65-66.

Rada Języka Polskiego
przy Prezydium
Polskiej Akademii Nauk

Komitet problemowy
Polskiej Akademii Nauk

Uchwała Prezydium Polskiej Akademii Nauk
nr 17/96 z 9.09.1996

od 7 maja 2000

Ustawa o języku polskim

z 7 października 1999

(*Dziennik Ustaw* Nr 90 z 8.11.1999, poz. 999)

zmieniona 31.03.2000

(*Dziennik ustaw* nr 29 z 18.04.2000, poz. 358)

Art. 12. 1.

Instytucją opiniodawczo-doradczą
w sprawach używania języka polskiego
jest Rada Języka Polskiego

Normalizacja

działalność

mająca na celu uzyskanie
optymalnego [...] stopnia
uporządkowania
w określonym zakresie [...]

Normalizacja

ustawowa działalność

*Polskiego Komitetu
Normalizacyjnego*

Maja Wolny, *Plamy na języku*
(*Polityka* nr 37 z 9.09.2000, s. 3–8):

«Polszczyźnie grozi wyginięcie — tak jak rzadkim gatunkom ptaków i zwierząt. Po raz pierwszy powiedział to głośno prof. Walery Pisarek w 1995 r., podczas I Forum Kultury Słowa we Wrocławiu »

Walery Pisarek, Jolanta Rokoszowa

Prawne ramy troski o język

(Jan Miodek, red. *O zagrożeniach i bogactwie polszczyzny*,

Wrocław 1996, s. 56):

«C. Moseley w wywiadzie dla mediolańskiego tygodnika *L'Europeo* z 18 stycznia 1995 r. powiedział: *W latach 2000-2100 wyginie około 3 tysięcy języków i prawie tyle samo w stuleciu następnym. [...] jest to zjawisko podobne do wymierania w przyrodzie niektórych gatunków zwierząt. Jednym z tych trzech czy pięciu tysięcy języków i ich odmian mających zemrzeć przed końcem XXII w. może być język polski.»*

Jak dinozaury?

(*Forum* nr 12 z 19.03.1995 r., s. 20):

«W zamierzchłej przeszłości było w użyciu prawdopodobnie od 10 do 15 tysięcy języków. W 1500 r. liczba spadła do 7 tysięcy. W ciągu 500 lat zmniejszyła się do około 6 tysięcy. Z biegiem czasu języków jest więc coraz mniej, a w świecie o przyspieszonym z racji masowych środków przekazu tempie życia, szybciej też będą wymierały języki mniejszych społeczności.»

Niektórzy utrzymują, że mowa ojczysta przestanie istnieć w roku 2008

Prof. dr hab. Jan Miodek

członek Rady Języka Polskiego

przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk

Jan Bończa-Szabłowski

Wywiad z członkami RJP

(prof. Jadwigą Puzyniną, prof. Jerzym Bralczykiem
i prof. Janem Miodkiem)

Rzeczpospolita nr 88 (4948) z 15 kwietnia 1998 r.

<http://www.ethnologue.com/>

Barbara F. Grimes (ed.)

Ethnologue: Languages of the World

14th Edition.

SIL International 2000

Total Living Languages: 6809

<http://www-sul.stanford.edu/depts/ssrg/linguist/top100.htm>

1 CHINESE, MANDARIN [CHN] China 885,000,000

2 ENGLISH [ENG] United Kingdom 322,000,000

3 SPANISH [SPN] Spain 266,000,000

...

23 GUJARATI [GJR] India 44,000,000

24 POLISH [PQL] Poland 44,000,000

25 ARABIC, EGYPTIAN SPOKEN [ARZ] Egypt 42,500,000

26 UKRAINIAN [UKR] Ukraine 41,000,000

27 ITALIAN [ITN] Italy 40,000,000

...

Rada Języka Polskiego
przy Prezydium
Polskiej Akademii Nauk

Komitet problemowy
Polskiej Akademii Nauk

Uchwała Prezydium Polskiej Akademii Nauk
nr 17/96 z 9.09.1996

Rada Języka Polskiego
w Internecie

<http://www.rjp.pl>

Uchwały ortograficzne RJP

<http://www.rjp.pl/wiadomosci/ortografia.php>

**Uchwała ortograficzna nr 2
Rady Języka Polskiego przyjęta
na IX posiedzeniu plenarnym Rady
5 grudnia 2000 r.**

„Tytuły stron internetowych przyjmują postać ortograficzną taką jak tytuły czasopism, co oznacza, że każdy wyraz odmienny wchodzący w ich skład należy pisać wielką literą”.

Komunikat nr 1(8) s. 1

Poradnik Językowy nr 8(587), październik 2001, s. 67

Tytuły stron internetowych RJP

- *Ustawa o języku polskim*,
<http://www.rjp.pl/dokumenty/ust.php>;
- *Ustawa z dn. 31. 03. 2000 r.*,
<http://www.rjp.pl/dokumenty/ust1.php>;
- *Uchwały ortograficzne RJP*,
<http://www.rjp.pl/opinie/ortografia.php>;
- *Opinie Rady o nazwiskach*,
<http://www.rjp.pl/opinie/nazwiska1.php>;
- *Opinie Rady o nazwach*,
<http://www.rjp.pl/opinie/nazwy1.php>;

Tytuły stron internetowych RJP
(ciąg dalszy)

- *Różne opinie Rady,*
<http://www.rjp.pl/opinie/rozne1.php>;
- *Porady językowe,*
<http://www.rjp.pl/opinie/porady.php>;
- *Z korespondencji Prezydium,*
<http://www.rjp.pl/opinie/korespondencja.php>;
- *RJP a polityka językowa,*
<http://www.rjp.pl/wiadomosci/polityka.php>;
- *Zespół ds. języka n. przyrodniczych,*
<http://www.rjp.pl/wiadomosci/przyrodnicza.php>;

Uchwała ortograficzna nr 2

[...] postać ortograficzną taką jak tytuły czasopism, co oznacza, że każdy wyraz odmienny wchodzący w ich skład należy pisać wielką literą”.

*Mówią **W**ieki?*

*Dookoła **Ś**wiata?*

prof. Edward Polański
(członek RJP od 1996 r.)
Zasady pisowni i interpunkcji
Nowy słownik ortograficzny PWN
Warszawa 1996, s. XXXVII

W tytułach czasopism, które się nie odmieniają,
wielką literą piszemy tylko pierwszy wyraz:
[...] *Mówią wieki*, *Dookoła świata*, [...]

Rada Języka Polskiego

(Uchwała ortograficzna nr 2 z 5 grudnia 2000 r.)

[...] każdy wyraz odmienny wchodzący w ich
[tytułów czasopism] skład należy pisać wielką literą”.

*Mówią **W**ieki, **D**ookoła **Ś**wiata*

prof. Edward Polański

(członek RJP od 1996 r.)

W tytułach czasopism, które się nie odmieniają,
wielką literą piszemy tylko pierwszy wyraz [...]

*Mówią **w**ieki, **D**ookoła **ś**wiata*

Normalizacja

ustawowa działalność

*Polskiego Komitetu
Normalizacyjnego*

Ustawa o normalizacji z dnia 3.04.1993 r.

Weszła w życie 1.01.1994.

Ustawa o zmianie ustawy o normalizacji
z dnia 13.10.2000 r.

Weszła w życie ***29.12.2000.***

Ustawa o normalizacji z dnia 26.07.2002 r.

Aktualnie rozpatrywana przez Sejm

Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna ISO
Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna

ISO/IEC Guide 21.

*Adoption of International Standards
as regional or national standards.*

Second edition 1999.

Przewodnik nr 21.

*Wprowadzanie norm międzynarodowych
do norm regionalnych/krajowych.*

PKN: Warszawa 1999.

Metody wprowadzania norm ISO/IEC

- metoda tłumaczenia
(ang. *translation method*)
- metoda okładkowa
(ang. *cover sheet method*)
- uznaniowa
(ang. *endorsement method*)

[I.K.]. Polski komitet niegospodarności.

Rzeczpospolita nr 44 (5514), 22.02.2000, s. A4.

Stosowanie normy 5009 dotyczącej instalacji niskiego napięcia grozi pożarem lub porażeniem prądem — mówi dr Edward Musiał z Politechniki Gdańskiej. — Punkt 701 dopuszcza instalowanie przewodów elektrycznych wewnątrz wanny, co jest niedorzeczne. W normie pomyłono sznurki izolacyjne z przewodami elektrycznymi.

CEN

Europejski Komitet Normalizacyjny

Comité Européen de Normalisation

CENELEC

Europejski Komitet Normalizacyjny

Elektrotechniki

Comité Européen de Normalisation

en ÉLECtronique et en électrotechnique

Metody wprowadzania norm CEN/CENELEC

Przepisy wewnętrzne CEN/CENELEC, część 3

Załącznik ZC (normatywny)

Publikacja norm europejskich jako norm krajowych

[...]

Wprowadzenie do zbioru norm krajowych należy realizować jedną z następujących metod:

- reprodukowanie (przedruk) (patrz ZC.2)
- uznanie (patrz ZC.3)
- tłumaczenie (patrz ZC.4)

NPPC '2000

Narodowy Program
Przygotowania do Członkostwa
w Unii Europejskiej
Priorytet 1.9

przyjęty przez Radę Ministrów
w dniu 26.04.2000

Członkostwo w CEN/CENELEC w 2003 r.

Komunikat nr 1(8), s. 1:

W dniu 13.10.2000 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o normalizacji. Ustawa ta upoważnia Polski Komitet Normalizacyjny do wprowadzenia norm europejskich i międzynarodowych do norm krajowych w języku oryginału. Ustawodawcy wyjaśniają to nieprzekładalnością terminologii obcej na język polski.

Uzasadnienie ustawy

druk sejmowy nr 2048 z 3.07.2000
druk sejmowy nr 2048-A z 18.08. 2000

<http://ks.sejm.gov.pl:8009/proc3/opisy/2048.htm>.

Przyjęty program prac normalizacyjnych na lata 2000–2002, [...] zakłada wprowadzenie 80%, tj. około 8 tysięcy, norm europejskich, do końca 2002 r.

Program opracowano przy założeniu możliwości wprowadzenia części norm europejskich w języku oryginału.

Brak możliwości stosowania tej metody [...] uniemożliwia nie tylko realizację programu do końca 2002 r., ale także spełnianie obowiązków członka CEN/CENELEC w przyszłości

jeden z obowiązków polega na terminowym wprowadzaniu powstających norm europejskich do norm krajowych przy tempie przyrostu około 1600 norm rocznie

Oznacza też znaczne dodatkowe obciążenie dla budżetu — wydatkowanie środków na tłumaczenie wszystkich norm, niezależnie od tego ile osób będzie z nich korzystać.

Należy podkreślić, że spośród krajów kandydujących do Unii Europejskiej tylko Polska i Słowacja mają prawo dotyczące języka krajowego, uniemożliwiające wprowadzanie norm w języku oryginału.

Nawet Francja, w której język narodowy jest objęty szczególną ochroną, może wprowadzać normy telekomunikacyjne (wydawane wyłącznie w języku angielskim) w języku oryginału.

Jerzy Marcinek. Europejskie normy także po polsku
Rzeczpospolita nr 173 z 26.07.2002, s. C2.

Walery Pisarek. Prawne uwarunkowania rozwoju języka.
Język Polski LXXXI z. 4, wrzesień–październik 2001.

Słowenia	1,9 mln	95%
Dania	5,3 mln	80%
Portugalia	9,8 mln	80%
Czechy	10,2 mln	26%

Komunikat nr 1(8), s. 1:

O niepodpisywanie lub skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego tej ustawy zwrócił się do Prezydenta RP Honorowy Przewodniczący RJP, prof. Walery Pisarek, którego gorąco poparli pozostali członkowie Rady.

Ta ustawa i prace nad nią z pominięciem Rady Języka Polskiego, potwierdzając obawy o degradację polszczyzny jako urzędowego języka, są moim zdaniem OCZYWISTYM AKTEM JEJ PIERWSZEGO ROZBIORU.

Komunikat nr 2(9), s. 7.

Rada jest natomiast ciałem, któremu przypisana została wyjątkowa godność i autorytet, co sprawia, że ja jako członek Rady, np. czuję się szczególnie zaszczycony i powołany do strzeżenia godności mojego języka ojczystego, godności rządzących nim praw, godności językoznawstwa [...]